

MILJÖUTSKOTTETS UTLÅTANDE 10/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om växtskyddsmedel och lagar om ändring av 7 a § i lagen om bekämpning av insekt- och svampskador i skog och av 44 kap. 1 § och 48 kap. 1 § i strafflagen

Till jord- och skogsbruksutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 18 oktober 2011 en proposition med förslag till lag om växtskyddsmedel och lagar om ändring av 7 a § i lagen om bekämpning av insekt- och svampskador i skog och av 44 kap. 1 § och 48 kap. 1 § i strafflagen (RP 81/2011 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning och bestämde samtidigt att miljöutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till jord- och skogsbruksutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Erkki Arnkil och lantbruksöverinspektör Tove Jern, jord- och skogsbruksministeriet
- sektionschef Eija-Leena Hynninen, Säkerhets- och kemikalieverket
- kundrelationschef Pentti Ruuttunen, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedels ekonomi
- äldre forskare Marja Poteri, Skogsforskningsinstitutet
- expert Pertti Sundqvist, Finlands naturskyddsförbund rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av miljöministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Den allmänna utgångspunkten i totalreformen av lagstiftningen om växtskyddsmedel är att genomföra Europaparlamentets och rådets förordning (EG) Nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden (växtskyddsmedelsförordningen) och Europaparlamentets och rådets direktiv (2009/128/EG) om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämp-

ningsmedel (ramdirektivet). Målen för regleringen av en hållbar användning av växtskyddsmedel är enligt utskottet viktiga: att minimera hälso- och miljöriskerna, utöva en planmässig tillsyn, ersätta de farligaste ämnena med säkrare alternativ och minska användningen av bekämpningsmedel. Utskottet anser förslagen motiverade och nödvändiga, eftersom förbrukningen och användningen av växtskyddsmedel trots an-

strängningar inte har minskat under de senaste tio åren.

Enligt propositionen strävar man genom utbildning, examen och testning av spridningsutrustning efter en trygg och korrekt användning av växtskyddsmedel. För att utbildningen ska vara framgångsrik behövs enligt utskottet ett smidigt samarbete mellan Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) och andra myndigheter, forskning, rådgivning, jordbrukare och andra aktörer i branschen. Med hjälp av utbildningen kan man bidra till en minskad användning av växtskyddsmedel genom att lämplig mängd växtskyddsmedel mera systematiskt än förut används på rätt plats och i rätt tid. Förutom den tekniska utbildningen i användningen av växtskyddsmedel ska man i utbildningen försäkra sig om att användarna känner till de eventuella riskerna med ett långvarigt bruk av växtskyddsmedel och strävar efter att minska dem. I långtidsverkningarna ska man i synnerhet även beakta risken för en ökning av resistent skadegörare.

Spridning av växtskyddsmedel genom flygbesprutning är enligt propositionen i huvudsak förbjuden. Beslut om undantag från förbudet mot flygbesprutning kan på samma sätt som nu fattas antingen av Livsmedelssäkerhetsverket eller av jord- och skogsbruksministeriet i situationer som är så allvarliga att flygbesprutning i praktiken är det enda effektiva sättet att bekämpa hoten. Till förutsättningarna för flygbesprutning hör att de innebär minskad påverkan på människors hälsa och på miljön jämfört med markbaserad spridning av växtskyddsmedel, att medlet är godkänt särskilt för flygbesprutning, att den som utför flygbesprutningen har avlagt examen och att utrustningen för flygbesprutningen är testad. Enligt utskottet bör villkoren för flygbesprutningen skärpas för att riskerna ska kunna hanteras bättre.

Enligt lagförslaget ska Säkerhets- och kemikalieverket i samarbete med aktörer inom branschen och myndigheterna utarbeta och verkställa ett nationellt handlingsprogram för en hållbar användning av växtskyddsmedel. I ett program i enlighet med ramdirektivet ska fastställas mål, åtgärder och tidtabeller för att minska de risker

och konsekvenser som användningen av växtskyddsmedel innebär för människors hälsa och miljön samt främja integrerat växtskydd. Vid integrerat växtskydd betonas odling av friska grödor och uppmuntras användning även av natur-enliga bekämpningsmetoder. I handlingsprogrammet ska dessutom alternativa metoder främjas. Införandet av integrerat växtskydd och alternativa bekämpningsmetoder är enligt utskottet ett steg i rätt riktning i strävandena efter att minska användningen av växtskyddsmedel.

Produkttillsynen över kemikalier, inklusive riskbedömning, godkännande och tillsyn av växtskyddsmedel, som tidigare sköttes vid Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira), Finlands miljöcentral (SYKE) och Livsmedelssäkerhetsverket (Evira), koncentrerades den 1 januari 2011 till Säkerhets- och kemikalieverket. Koncentreringen av expertisen om växtskyddsmedel ger i princip Säkerhets- och kemikalieverket ett gott utgångsläge för de många olika uppgifter som krävs i den nya lagen. Utskottet konstaterar att propositionens verkningar främst berör Säkerhets- och kemikalieverket, där tillräckliga personresurser krävs för de nya uppgifterna till exempel inom planeringen av utbildning, ibruktagandet av integrerat växtskydd och kraven på testning av växtskyddssprutor. Säkerhets- och kemikalieverkets uppgiftsområde är så vidsträckt att det ställer stora krav på den nya organisationens interna verksamhet och samarbetet mellan verket och andra aktörer och myndigheter i branschen.

Utskottet konstaterar att Säkerhets- och kemikalieverket enligt propositionen svarar för tillsynen över att bestämmelserna i lagen följs och för organiseringen av tillsynen samt är den behöriga myndighet som avses i EU:s växtskyddsmedelsförordning. Verket ska också årligen utarbeta en plan för att organisera tillsynen. Inspektioner i affärer och på gårdsbruksenheter utförs i praktiken dock av inspektörer vid närings-, trafik- och miljöcentralerna. Utskottet finner det viktigt att även NTM-centralerna i fortsättningen har tillräckliga resurser för en planenlig tillsyn över växtskyddsmedel.

Utlåtande

Miljöutskottet föreslår

att jord- och skogsbruksutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 17 november 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Martti Korhonen /vänst
medl. Eeva-Johanna Eloranta /sd
Christina Gestrin /sv
Timo Heinonen /saml
Antti Kaikkonen /cent
Pauli Kiuru /saml
Jukka Kärnä /sd

Jari Lindström /saf
Eeva Maria Maijala /cent
Martti Mölsä /saf
Sirpa Paatero /sd
Mirja Vehkaperä /cent
Juha Väätäinen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Jaakko Autio.